افق میراث فرهنگی ایران؛ ضعف‌ها و راهبردها

■ میراث فرهنگی ایران شامل میراث ملموس و ناملموس طبیعی و فرهنگی دچار ضعف ها و تهدیدها، فرصت ها و نقاط قوت زیادی است. وزارت میراث فرهنگی با بررسی این نقاط، ده راهبرد را برای آن در نظر گرفته است.

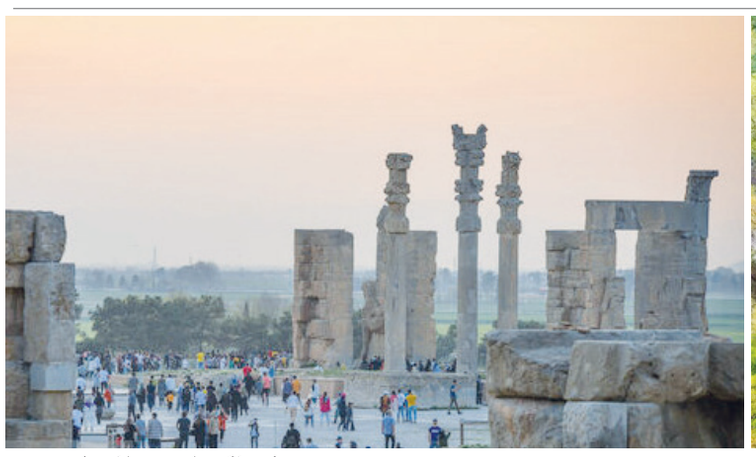

خاطره مکینیان

گروه گردشگری – میراث فرهنگی ایران طبق طبقه بندی‌های رسمی ملی و بین المللی به دو بخش میراث فرهنگی و میراث طبیعی تقسیم می‌شود که میراث فرهنگی آن نیز شامل میراث ناملموس و ملموس است. ایران تا کنون در حوزه میراث فرهنگی ملموس که شامل ابنیه و بافت‌ها و اشیای تاریخی و فرهنگی می‌شود، بیش از ۳۴ هزار اثر دارد که از این تعداد ۱۴ هزار بنای تاریخی، ۱۹ هزار محوطه، ۱۱۶ بافت و ۱۹۲ محدوده تاریخی بافت‌های شهری است. اما در حوزه میراث منقول نیز ۲۴۲۵ شیء ثبت شده دارد و ۷۸ هزار شیء تاریخی و فرهنگی. بیشترین آثار غیرمنقول ثبت ملی شده ایران در استان فارس قرار گرفته و استان‌های البرز و هرمزگان هم کمترین آثار ثبت شده را دارند. در استان فارس بیش از ۱۶۰۰ بنا و در استان البرز کمتر از ۲۰۰ بنا به ثبت ملی رسیده است. اما هر کدام از این میراث ثبت ملی شده دارای عرصه‌ها و حریم‌هایی هستند که برای هر کدام ضوابطی در نظر گرفته شده است. عرصه این آثار شامل محدوده‌ای تاریخی و فرهنگی می‌شود که به‌عنوان میراث فرهنگی غیر منقول در فهرست میراث ملی به ثبت می‌رسد و مبنای عمل همه اقدامات حفاظتی و معرفی اثر است. اما حریم هم محدوده‌ای پیرامون و بلافصل اثر است که به منظور حفاظت و یکپارچگی و موجودیت اثر رسمیت یافته و مشمول ضوابط عمومی و اختصاصی تعیین شده می‌شود. در واقع ضوابط حریم مبنای عمل اقدامات عمرانی، زیربنایی و محیطی در محدوده اثر است.

بیش از هزار میراث طبیعی ثبت شده در ایران

از آنجا که بخشی از میراث فرهنگی کشور به میراث طبیعی اختصاص دارد باید گفت که در این حوزه نیز تا کنون یک هزار و ۱۵۴ اثر از جمله مناظر طبیعی، درختان کهنسال، بقایای دیرین شناختی جانوری و گیاهی و عوارض بی نظیر و کم نظیر جغرافیایی و نمونه‌های ارزشمند گیاهی و رویشگاههای آن ثبت شده‌اند.

نشانه‌هایی که جوامع امروزی از فرهنگ خود به جای می‌گذارد نیز شامل میراث معاصر است

در حوزه میراث فرهنگی ناملموس نیز ایران دارای بیش از سه هزار عنصر است که شامل سنت‌ها و نمودهای شفاهی، هنرهای اجرایی و نمایشی، آداب و رسوم اجتماعی، دانش و رفتارهای مربوط به طبیعت و کیهان و مهارت در هنرهای دستی سنتی می‌شود. اما غیر از این دو گروه، در کل مساحت ایران میراث صنعتی، معاصر، دیجیتال، میراث زیر آب، مدرن و فرهنگی نیز وجود دارد. بنابراین طبق این دسته بندی می توان حتی نشانه‌هایی که جوامع امروزی از فرهنگ خود به جای می گذارند تا آیندگان دور را از ویژگی های فرهنگی خود آگاه کنند؛ شامل میراث معاصر است. در این بخش میراث مدرن نیز شامل بناها و مجموعه‌هایی خواهد شد که عماری مدرن دارای ارزش فناوری، ارزش اجتماعی و هنری و زیبایی شناسی دارد.

۲۶ عنصر جهانی ایران

میراث ایران فراتر از کشور است. برخی از این آثار در فهرست‌های جهانی ثبت شده‌اند. چون ایران با اعلام پیوستن به کنوانسیون ۱۹۷۲ یونسکو تا کنون توانسته ۲۴ اثر فرهنگی و دو اثر طبیعی را به ثبت جهانی برساند و این بدان معنی است که این میراث نه تنها متعلق به همه مردم ایران بلکه متعلق به همه مردم جهان فارغ از نژاد، مذهب، ملیت خاص است و حتی همه دولت‌ها موظف به حفظ و نگهداری از آن هستند. درست مانند میراث ناملموس جهانی که ایران با الحاق به کنوانسیون ۲۰۳۳ یونسکو تا کنون ۲۱ عنصر را به ثبت رسانده است. ثبت این تعداد عنصر در فهرست میراث جهانی موجب شده تا جایگاه ایران در میان کشورهای دارای میراث جهانی ملموس با ۲۶ عنصر فرهنگی و طبیعی امسال به جایگاه دهم برسد.

طی سالهای اخیر تلاش برای نشان دادن وجه جهانی ایران با میراثی که در اختیار دارد، بیشتر شده است. حتی گاهی این تلاش‌ها برای بالا بردن جایگاه آماری آثار جهانی، موجب برخی انتقادها نیز شده است و آن هم متوجه بخش حفاظت است. منتقدان می‌گویند آیا همانقدر که تلاش برای ثبت جهانی است؛ از این آثار هم محافظت خواهد شد؟

میراث ناملموس جهانی

در حوزه میراث ناملموس نیز ایران پرونده‌های ملی زیادی دارد که آن را به یونسکو به‌عنوان میراث کشورمان ارائه کرده است مانند ردیف موسیقی ایرانی که در سال ۸۸ ثبت جهانی شد. در سال ۸۹ مهارت سنتی بافت فرش کاشان، مهارت سنتی بافت فرش فارس، هنر آئینی نمایشی تعزیه، آئین‌های پهلوانی و زورخانه ای و موسیقی بخشی‌های خراسان جهانی شد. در سال ۹۰ پرونده مهارت‌های سنتی دریانوردی با لنج ایرانی و نقالی به عنوان هنر قصه خوانی ایرانی نظر کارشناسان را به خود جلب کرد و در سال ۹۱ نیز آئین قالی شویان مشهد اردهال عنوان جهانی، گرفت. چوگان بازی سوار بر اسب همراه با موسیقی و روایتگری در سال ۹۶ و مهارت سنتی ساختن و نواختن دو تار در سال ۹۸ و برنامه ملی برای پاسداری از هنر خوشنویسی سنتی نیز در سال ۱۴۰۰ جهانی شدند. در این میان برای آنکه پس از سال‌ها، یونسکو محدودیت‌هایی برای ثبت‌های جهانی و پرونده‌های ملی اعمال کرد، پرونده‌های ملی با سهمیه اندکی مواجه شدند اما همچنان استقبال از پرونده‌های چند ملیتی زیاد بود. ایران هم از این فرصت استفاده کرده و به ثبت این نوع پرونده‌ها پرداخت به عنوان مثال در سال گذشته ساختن و نواختن عود، با همکاری ایران و سوریه، یلدا با همکاری افغانستان، سوزن دوزی ترکمن با همکاری ترکمنستان، پرورش کرم ابریشم و تولید سنتی ابریشم برای بافندگی با همکاری ایران، افغانستان، تاجیکستان، ترکمنستان، ازبکستان، ترکیه و آذربایجان ثبت جهانی شدند.

در سال ۹۹ مراسم زیارت تادئوس مقدس، در همکاری مشترک میان ایران و ارمنستان و هنر نگارگری با همکاری ترکیه، جمهوری آذربایجان و ازبکستان در صدر نشست. هنر ساخت و نوازندگی با کمانچه به عنوان یک ساز زهی آرشه ای با همکاری ایران و آذربایجان در سال ۹۶ نظر ارزیابان را به خود جلب کرد و در سال ۹۵ هم پخت نان نازک و فرهنگ مشترک؛ لواش با همکاری آذربایجان، ترکیه، قزاقستان و قرقیزستان جهانی شد.

در سال ۸۹ نیز نوروز با همکاری ۱۲ کشور جهانی شد منتها با مدیریت ایران. به واقع می توان گفت که طی سالهای اخیر تلاش برای نشان دادن وجه جهانی ایران با میراثی که در اختیار دارد، بیشتر شده است. حتی گاهی این تلاش‌ها برای بالا بردن جایگاه آماری آثار جهانی، موجب برخی انتقادها نیز شده است و آن هم متوجه بخش حفاظت است. منتقدان می گویند آیا همانقدر که تلاش برای ثبت جهانی است؛ از این آثار هم محافظت خواهد شد؟

ضعف‌ها و تهدیدها

اینها بخشی از سوالاتی است که منتقدان دارند اما وزارت میراث فرهنگی در یک تحلیل وضعیتی از حوزه میراث فرهنگی نقاط قوت و ضعفی را بررسی کرده و برای آنها ده راهکار داده است. نقاط ضعف شامل این موارد است: ناکارآمدی و عدم تناسب ساختار تشکیلاتی رسمی با تکالیف حوزه معاونت میراث فرهنگی، ضعف در حفاظت و پشتیبانی حقوقی برای پیگیری مخاطرات و تخریب آثار تاریخی، ضعف هماهنگی بین بخشی در درون وزارتخانه، کمبود نیروی انسانی متخصص و ساختارمند نبودن توانمندسازی نیروی انسانی موجود، عدم تناسب ضوابط مالی، بودجه‌ای با نیازهای حوزه میراث فرهنگی.

عوامل تهدید نیز شامل این موارد بوده است که میراث فرهنگی ملی و جهانی را در بر می گیرد:

ضعف در پذیرش مرجعیت حوزه میراث فرهنگی و انجام وظایف قانونی حفاظت توسط سایر دستگاه‌های اجرایی، افزایش تصاعدی جرایم و تبلیغات غیر مجاز علیه میراث فرهنگی در فضای مجازی ارجحیت توسعه بر حفاظت از میراث فرهنگی در سیاست‌های اجرایی کشور و وجود تعارض منافع گروهی، کمبود سطح سواد میراثی، شناخت و باور و اجماع عمومی نسبت به میراث فرهنگی به عنوان رکن توسعه پایدار فرهنگی و اقتصادی، عدم به روز رسانی قوانین با توجه به تغییرات سیاست‌های عمرانی و توسعه‌ای کشور، وجود مقررات مانع جذب نیروی انسانی برای موزه‌های تازه تأسیس و نامشخص بودن وضعیت حرائم.

ده راهکار وزارت میراث فرهنگی شامل موارد زیر است:

تحقق حکمرانی و جایگاه فرابخشی نهادی، افزایش سواد میراثی جامعه، مرجعیت بخشی به میراث فرهنگی، استانداردسازی و ارتقای زیرساختهای حفاظت و گردشگری، ایجاد صنعت معرفی میراث فرهنگی و گسترش تولید محتوای چند رسانه‌ای، ارتقای جایگاه ایران در مناسبات فرهنگی جهان، بهره گیری از ظرفیت تشکل‌های غیر دولتی، توسعه سرمایه گذاری بخش خصوصی، ایجاد نهضت خوانش، تبیین و روایتگری و بازدید از موزه‌ها و بناها به مثابه کالای فرهنگی اولویت دار در نزد مردم.

مدیر کل حمایت از تولید صنایع‌دستی وزارت میراث فرهنگی:

گردش مالی سالانه صنایع‌دستی ایران ۹ هزار میلیارد تومان است

گروه گردشگری – مدیرکل دفتر حمایت از تولید صنایع‌دستی وزارت میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی گفت: گردشگری مالی صنایع‌دستی ما ۹ هزار میلیارد تومان در سال و صادرات آن ۲۴۰ میلیون دلار است.

نشست معاون صنایع‌دستی با مدیران تشکل‌های تخصصی صنایع‌دستی با هدف بررسی مسائل و موضوعات مرتبط با این حوزه با حضور مریم جلالی معاون صنایع‌دستی و هنرهای سنتی وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی روز شنبه – ۲۸ مردادماه ۱۴۰۲ – در سالن فجر وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی برگزار شد.

مریم جلالی دهکردی معاون صنایع‌دستی و هنرهای دستی وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در این نشست گفت: تشکل‌ها چشم و گوش صنایع‌دستی هستند و از روز اول حضورم در معاونت صنایع‌دستی به دنبال تقویت این حوزه بودم. از امروز بیمه البرز را به‌عنوان یک تشکل صنایع‌دستی می‌شناسیم و تمام بیمه‌شدگان بیمه البرز را عضوی از تشکل‌های صنایع‌دستی می‌دانیم.

جلالی با اشاره به جلسه مجلس و پیگیری موضوعات مرتبط با حوزه صنایع‌دستی در برنامه هفتم توسعه تصریح کرد: رایزنی‌های خوبی در مجلس انجام شده و امید داریم این حوزه با حمایت‌های مجلس و دولت روز به روز رونق بیشتری بگیرد.

معاون صنایع‌دستی و هنرهای دستی کشور در ادامه گفت: بیمه در حقیقت مدیریت سرمایه است در سال‌های گذشته مدیریت هزینه کردیم، اما باید از امروز مدیریت سرمایه کنیم و با استفاده از محصولات بیمه بتوانیم موضوعات مرتبط با هنرمندان صنایع‌دستی را مدیریت و پیگیری کنیم.

وی یادآور شد: پیش از این با صندوق بیمه روستاییان و عشایر نیز همکاری داشته‌ایم و از امروز با بیمه البرز همکاری خواهیم کرد و تفاهم‌نامه‌ای نیز در این خصوص بین وزارت میراث‌فرهنگی و بیمه البرز امضا شد.

صادرات ۲۴۰ میلیون دلاری صنایع‌دستی

بنا بر اعلام مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، محمدحسین عسکرپور مدیرکل دفتر حمایت از تولید صنایع‌دستی نیز در این نشست در سخنانی گفت: ما جزو سه کشور برتر جهان در حوزه صنایع‌دستی هستیم. ۵۲۰ نفر در سامانه به‌عنوان هنرمند صنایع‌دستی ثبت شده‌اند که البته تخمین ما فعالیت بیش از یک میلیون نفر است.

او افزود: صنایع‌دستی ایران در سال ۹ هزار میلیارد تومان گردش مالی دارد. ۲۴۰ میلیون دلار صادرات صنایع‌دستی در کشور انجام می‌شود که این بسیار مهم است، این ظرفیت‌ها نشان‌دهنده این است که این صنعت نیازمند حمایت است و نیازمند این هستیم که بانک‌ها و بیمه‌ها از ما حمایت کنند. ۱۲۷۰ تعاونی به نام صنایع‌دستی ثبت شده اما ۷۰ تشکل بالای ۱۰۰ نفر داریم.

توجه دولت سیزدهم به صنایع‌دستی

نادر زینالی مدیرکل امور استان‌ها و تشکل‌های مردم‌نهاد وزارت میراث‌فرهنگی نیز در این نشست گفت: صنایع‌دستی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و موضوع حمایت از هنرمندان صنایع‌دستی در دولت سیزدهم به صورت جدی دنبال می‌شود.

وی افزود: یکی از مهمترین موضوعات حمایتی از حوزه صنایع‌دستی، بیمه هنرمندان و صنعتگران است و این موضوع در دولت جدید با پیگیری‌های مهندس ضرغامی روند رو به جلویی را طی می‌کند.

گردشگری سنگاپور با گردشگران چین به اوج رسید

نادیا ترخان

گروه گردشگری – تعداد بازدیدکنندگان سنگاپور با بازگشت زیاد مسافران چینی، در ماه جولای به ۱.۴ میلیون افزایش می‌یابد.

تعداد بازدیدکنندگان بین‌المللی سنگاپور در ماه جولای به ۱.۴۲ میلیون نفر رسید که ناشی از بازگشت قوی‌تر مسافران چینی است که نسبت به ماه ژوئن بیش از دو برابر شده است.

بر اساس آخرین داده‌های هیات گردشگری سنگاپور داده‌های ماه جولای از ۱.۱۳ میلیون نفر ثبت شده در ماه قبل افزایش یافته است همچنین اندکی کمتر از ۷۲۶ هزار و ۷۳۹ بازدیدکننده ثبت شده در ماه مشابه در سال ۲۰۲۲ است.

نتایج نشان داده است که تعداد بازدیدکنندگان تا به امروز به ۷.۷ میلیون سال رسیده است.

وضعیت خانه پدری جلال در هاله‌ای از ابهام!

گروه گردشگری – مدیر کل میراث فرهنگی البرز با اشاره به وضعیت خانه پدری جلال آل احمد در روستای اورازان شهرستان طالقان اظهار کرد: تعیین تکلیف این خانه به دلایلی هنوز در هاله‌ای از ابهام است.

رحیم خاکی ادامه داد: وجه تسمیه ملکی که به عنوان خانه پدری جلال آل احمد شناخته می‌شود، بیشتر به واسطه اهالی روستای اورزان بوده و هنوز منبع دقیقی این موضوع را تایید نکرده است.

وی افزود: اینکه برخی می‌گویند این خانه زادگاه جلال بوده کاملا منتفی است چون طبق شواهد و قراین موثق زادگاه جلال در کنار امامزاده نصرالدین (ع) تهران بوده است.

وی توضیح داد: ما در مورد خانه پدری جلال هم هنوز به نتیجه قابل استنادی نرسیده‌ایم و بررسی‌ها برای تعیین تکلیف این بنا ادامه دارد.

این مسئول در ادامه با اشاره به وضعیت دیگر خانه‌های تاریخی البرز توضیح داد: خانه مصدق هم نیاز به مرمت دارد و گروه فنی میراث در حال بررسی شرایط بنا هستند و به محض اتمام بررسی‌ها عملیات مرمت آن آغاز می‌شود.

خاکی تصریح کرد: هرچند این خانه نیازمند مرمت است ولی وضعیت بحرانی و خطرناکی ندارد و به زودی با جذب اعتبارات عمرانی مشکلات آن برطرف می‌شود.

به گفته این مسئول، مشکلاتی که خانه طالقانی در طول سال‌های گذشته داشته هم تا حد زیادی برطرف شده و طبق آخرین بازدید صورت گرفته و ۵۰۰ میلیون تومان برای مرمت اضطراری این بنا در نظر گرفته شده و نامه نگاری‌ها برای جذب این اعتبار در حال انجام است.

وی گفت: بنایی در مجاورت خانه آیت الله طالقانی وجود دارد که به دنبال تملک آن هستیم و تا پایان سال اعتبار مورد نیاز برای جذب ۵۰ درصد این بنا تامین می‌شود.

البرز زیرساخت جذب گردشگر خارجی ندارد

این مسئول در بخش دیگری از صحبت‌های خود با اشاره به ظرفیت‌های منحصر به فرد البرز در حوزه گردشگری اشاره کرد و افزود: البرز جاذبه های زیادی از روستاهای چشم نواز گرفته تا کویر و مناطق کوهستانی و برفی را در دل خود جای داده و کمتر استانی در کشور با این ویژگی وجود دارد که به نوعی چهار فصل باشد.

خاکی تصریح کرد: این ظرفیت‌های منحصر به فرد، امکانات و زیرساخت‌های حوزه گردشگری این استان بسیار ضعیف و محدود است؛ به طوری که تعداد تخت های مهمان پذیر استانی که تنها ۴۰ کیلومتر با پایتخت فاصله دارد به دو هزار مورد هم نمی‌رسد.

وی با بیان اینکه بیشتر تخت‌های استان را گردشگران داخلی به خود اختصاص داده‌اند، توضیح داد: با این شرایط باید گفت فعلا امکان جذب گردشگر خارجی در البرز وجود ندارد و در مرحله اول باید امکانات و زیرساخت‌های مورد نیاز و استاندارد این بخش را فراهم کند و بعد به دنبال جذب گردشگران کشورهای دیگر باشیم.

هنوز نگران امامزاده سلیمان (ع) اشتهارد هستیم

مدیر کل میراث فرهنگی البرز در ادامه با اشاره به وضعیت نامناسب امام زاده‌های ثبتی استان هم توضیح داد: ۴۱ امامزاده در استان به ثبت ملی رسیده که حال برخی از آنها واقعا خوب نیست.

وی تاکید کرد: برای حفظ این بخش از تاریخ و فرهنگ البرز، هر هفته وضعیت ۵ امامزاده رصد و پس از بررسی مشکلات آنها، تذکرات لازم به متولی که اداره کل اوقاف است داده می‌شود.

این مسئول ادامه داد: از اداره کل اوقاف انتظار می رود نسبت به حفظ و نگه داری اصولی این بناهای ارزشمند تلاش جدی تری داشته باشند تا تجربه ای مثل امام زاده سلیمان اشتهارد برای آنها پیش نیاید.

وی اظهار کرد: متاسفانه بدون مجوز میراث فرهنگی دخل و تصرفاتی در چند امامزاده ثبتی استان صورت گرفته که به زودی اطلاع رسانی دقیقی در این خصوص صورت می گیرد.

وی با بیان اینکه متاسفانه بخش زیادی از بنای امام زاده سلیمان (ع) از دست رفته است، گفت: بنای باقی مانده هم هنوز به شرایط با ثباتی نرسیده و نگران آن هستیم.

آگهی تجدید مزایده نوبت اول

شهرداری بندرلنگه در نظر دارد به استناد مجوز به شماره ۱۲۵۳۴۱/ش مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۱ شورای محترم اسلامی شهر بندرلنگه ساختمان کشتارگاه دام واقع در میدان شهداء، انتهای خیابان استاندارد به مساحت حدود ۲۲۰ متر مربع با اسکلت فلزی و دیوارهای بلوکی و سقف طاق ضربی (تیر آهن) بصورت قرارداد اجاره یکساله با قیمت کارشناسی پایه ماهیانه ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (پنجاه میلیون ریال) به اشخاص واجد الشرایط واگذار نماید لذا کلیه متقاضیان می توانند از روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ لغایت روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۷ تا ساعت ۱۹:۰۰ جهت دریافت اسناد و مدارک شرکت در مزایده و کسب اطلاعات بیشتر به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir مراجعه و حداکثر تا روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۸ مدارک را تکمیل نموده و پیشنهاد خود را تسلیم و رسید دریافت نمایند. زمان بازگشایی پاکات روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۹ ساعت ۱۰:۰۰ می باشد.

سایر شرایط:

۱-پرداخت مبلغ سپرده شرکت در مزایده (۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال) به صورت واریز نقدی به شماره شبای بانک شهر IR۱۸۰۶۱۰۰۰۰۰۰۰۱۰۰۷۹۴۸۱۱۷۹۳ و یا ضمانتنامه معتبر بانکی دارای حداقل سه ماه اعتبار می باشد.

۲-برندگان اول دوم وسوم مزایده هرگاه حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده آنان به ترتیب به نفع شهرداری ضبط خواهد شد.

۳-به پیشنهادات مخدوش، مبهم، مشروط، فاقد سپرده و پیشنهاداتی که پس از موعد مقرر رسیده باشد ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۴-شهرداری در رد یا قبول هریک از پیشنهادات مختار است.

شهرداری بندرلنگه

شناسه: ۱۵۵۱۵۲۱

نصب و راه اندازی شبکه
پشتیبانی شبکه
مشاوره رایگان
نصب و راه اندازی دوربینهای مداربسته
پشتیبانی دوربینهای مداربسته
رفع اشکال
۰۷۶۴۴۸۰۵ – ۷۶ و ۰۷۱۹۱۰۹۲۶۷۵
TRK
تیام رایان کیش
اینترنت پرسرعت ...
Tiyamnet
Tiyam.ir